

Hanna Rhodin, konditor, Umeå

Född: Ögren 1894 12 26 i Nätra socken i Västernorrlands län.

Död: 1970 – 06 -15 i Umeå

HANNA ÖGREN
Umeå
Född 26 dec. 1894 i Nätra socken, Västernorrlands län. Konditoriägare. Inneh. av Nya Konditoriet, Umeå.

Konditoriägare. Inneh. av Nya konditoriet, Umeå. Traditionstyngda Nya konditoriet (i folkmun kallat NK) grundades 1927 och ligger centralt mitt i stan. En självklar mötesplats för många Umeabor. Nya Konditoriet i Umeå står för 90 år av historia.

De unika butikerna i Sverige blir allt färre och Umeå är inget undantag. Under de senaste åren har allt fler fått stänga igen sina butiker och lämna över kunderna till de större kedjorna. Nya Konditoriet, NK, har däremot lyckats stå emot de starka vindarna och har sedan invigningen, för 90 år sedan, legat på samma plats i centrala Umeå.

Nya Konditoriet öppnade 1927 och fyller 90 år i år. Idag är det Umeås äldsta kafé och ett av Sveriges äldsta konditorier (uppgift: Jessica Sandberg chefskonditor och produktionsansvarig på NK sedan 2012).

När den dåvarande ägaren Hanna Ögren invigde konditoriet, var det bara en bråkdel i storlek jämfört med ytan idag. Vid invigningen fanns nämligen inte serveringen på övervåningen, inte heller hade de samma yta som idag på nedervåningen. Det som fanns vid öppningen var nedervåningen och källaren. Övervåningen var en kaptensbostad.

När NK tog över övervåningen och byggde om den till en servering är aningen oklart, men dokument som nuvarande ägare hittat i källaren tyder på att det skedde under slutet av 40-talet eller början av 50-talet. Mer säkert är att det var företaget Rapidbolaget som inredde övervåningen.

Stora delar av originalinredningen finns fortfarande kvar som exempelvis lamporna. Imponerande delar av inredningen är två stora glasfönster som har graverade mönster, en konstform och ett hantverk som är ytterst ovanligt, om inte helt bortglömt idag.

Bland dokumenten, fulla med fakta, som återfunnits i källaren skrivs det inte bara om NK, utan om hela kaféepokens storhetstid i Umeå. Den utspelade sig innan televisionen kom till och som sedermera förändrade våra umgängesvanor radikalt. Under 40- och 50-talet var Umeå en liten stad med mindre än 20 000 invånare och kundunderlaget var i huvudsak stadens militärer och mjölk- och bussförare från landsbygden. Trots detta fanns det som mest 60 kaféer under storepokstiden. Mycket har hunnit hända sedan dess, men faktum är att mycket inom bakkingshantverket är oförändrat.

Det är en hantverksmässigt traditionsbunden bransch i vilken många kvinnor haft en aktiv roll som företagare.

Från: Ingrid Sjödin, Arkivarie, Västerbottens museum den 25 april 2017

Om Hanna Ögren och Nya konditoriet.

Få föremål finns bevarade efter Hanna Ögren museets föremålsregister. 1991 lånade museet in konditoriföremål från, Leif Billberg, dåvarande ägare av Nya Konditoriet, för att ställa ut i Hotell Uman. Föremålen är nu återlämnade. Kontaktuppgifter till Leif Billberg saknas. (Museets föremålsansvarige, Lars Holstein)

Kurt Genrup, etnolog har varit inkopplad på att sammanställa historik över Nya Konditoriet. Troligen finns det flera artiklar i Västerbottenskuriren om Nya konditoriet. Se VKs arkiv. Om Hanna Ögren var engagerad i rösträttsrörelsen eller i något politiskt arkiv eller hantverkarförening kan Folkrörelsearkivet svara på frågor.

I museets arkivsamling finns det en minnesanteckning från tillfället när museet lånade in föremålen från NK, då det gjordes en intervju med Leif Billberg (sept 1991). Av intervjun framgår att:

”NK startades i mitten av 1920-talet. Billberg kan ej erinra sig namnet på den man som var förste ägare. Försäljningslokalen låg där den än idag ligger, bageriet var i källarplan och en liten servering fanns i lokalen intill (där det dags dato finns en färgaffär). I slutet av 1920-talet tog en kvinna vid namn Hanna Rhodin över verksamheten. Hon lät bygga en servering i våningen ovanför konditoriet strax före andra världskriget. Där finns den än idag. Omkring 1948-49 köpte David Rydfeldt hela konditoriet. Han renoverade lokalerna i början av 50-talet.”

I byggnadsinventeringen av Umeå stad 1973/74 står det väldigt knapphändiga uppgifter om fastigheten. Förteckningsblad finns bifogat.

I en samling som museet har, med anteckningar sammanställda av Ulf Boström i Umeå utifrån bl.a. tidningsannonser, så står namnet Grenholm (inget förnamn) för Nya Konditoriet 1947-1950. Det finns ingen källhänvisning till uppgifterna, utan de är nog hämtade från de annonser han hittat.

I ”Sveriges dödbok” finns Hanna under namnet Rhodin och där finns uppgiften att hon dog 15/6 1970. Där finns också en uppgift att hon blev änka 9/5 1956.

Hanna Rhodin, Umeå. På måndagen avled fru Hanna Rhodin, född Ögren, Umeå, maka till framlidne konditor Karl Rhodin. Hon var 76 år och sörjes närmast av två barn.

Fru Rhodin, var född i Bjästa, Västernorrlands län, och var verksam i många år inom konditoribranschen i Örnsköldsvik innan hon definitivt blev umebo. Fru Rhodin har främst gjort sig känd som innehavare till Nya Konditoriet, som under hennes chefskap utvecklades till ett av de ledande i staden. I början på 50-talet övergick NK till ny ägare.

Västerbottens museum har gjort efterforskning på Hannas och hennes mans dödsrunor (i tidningsläggen på Folkrörelsearkivet) och i mannens dödsruna står det att han och hustrun Hanna drev NK tillsammans efter giftermålet (1936) och att de sedan överlät rörelsen 1947 (dock ingen uppgift till vem). VK 1956-05-11 sid 10. I Hannas dödsruna står det att hon innan hon kom till Umeå hade varit verksam i många år inom konditoribranschen i Örnsköldsvik. Det står även att NK övergick till ny ägare i början av 1950-talet. VK 1970-06-16 sid 11.

I flyttningslängden för Umeå stad 1926 så återfinns hon, Johanna Katarina Ögren, när hon flyttar från Örnsköldsvik och in till Umeå och Slöjdaren 2, den 2/12 1926.

Hennes make Karl Villgot Rhodin hade också konditoribakgrund, han hade börjat vid sin fars konditori i Sollefteå. Paret gifte sig 25/10 1936. Den 29/12 1936 flyttar han till Umeå (enligt flyttningslängd för Sollefteå stad 1936).

Hoppas någon av uppgifterna kan vara till hjälp för fortsatta efterforskningar.

Uppgiftslämnare: Ingrid Sjödin, Arkivarie - Västerbottens museum

Källor:

- Porträttgalleri från Västerbottens län. Malmö: Skånetryckeriets förl., 1936, Svenska 928 s.
- <http://umeaguiden.se/#!/mat-dryck/artikel/mxBNRtafauNC6QSE/ett-av-sveriges-aldsta-konditorier>
- Västerbottens museum.